

HIND 5 SENTI

V. Lang  
Tammepuistee 5  
Tartu.

Jlmub kolmapäeviti

# Õpilasteleht



Toimetus ja talitus: Tallinnas, V.-Roosikrantsi 3  
Tartu kontor: Ülikooli 21, Tartus

Posti jooksev arve  
nr. 2188

Tellimishind: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., 6 kuud — 1 kr., aastakäik 1 kr. 50 s.  
Kuulutused: 5 senti mm, lehe ees — 10 s. mm, tekstis — 12 s. mm, teksti kirjaga — 15 s. mm

Nr. 26 (12)

21. märtsil 1934. a.

II aastakäik



## Õpilased!

Kui soovite endale uut rõivastust, siis  
külastage vanematega

kodumaa vabrikute riide-  
kauplust

**Herman  
Rõivas**

TALLINN  
Estonia puistee nr. 11

Sealt leiate kõike, mida soovite

## KUMBLUSSEEP



A. FREDERIKING, TARTUS

## Esimene, kes pääses marutõvest, jutustab.

INIMTEADUSE SUURIMAD VÕITE.

1885. aasta... Louis Pasteur, prantslane, avastab marutõve vastase süstimise.

See vaikne teaduse võit, püsiva inimese suur saavutus väärib rohkem kui hulk sõjalisi saavutusi sajandite kestel. Kes enne paratamatult olid surmale mõistetud, pääsevad kohutavatest piinadest Pasteuri leiutise abil.

Veel pole viitkümne aastat möödunud sellest õnnistusrikkast leiutusest, mis juba tundub nii endastmõistetavana. Ja on otse kummaline kuulda, et esimene,

kelle elu Pasteuri abil päästeti, on alles elus, olgugi Pasteur ise ja ta suured abilised hauda varisenud.

Esimene marutõvest päästetu nimi on M. Meister. Ta on umbes kuuekümmene aastane, elujõuline mees ja elab uksehoidjana Pariisis, Pasteuri instituudis. Seal ta võtab vastu külastajaid, juhatab haigeid õigesse kohta jne. Oma pääsemisest jutustab ta ise järgmist:

„Olen pagari poeg väikesest linnakesest Alam-Rheini piirkonnast. Tol ajal polnud veel kondiitriärisid ja kes kooke soovis, pidi

neid tellima. Kord õhtul, mäletan seda veel hästi, tuldi isa juure suurema tellimisega.

„Võimata“, ütles mu isa. „Mul ei ole pärmil kodu. Seda ei saa mujalt kui Maisongoutte'ist, kolm kilomeetrit siit...“

„Ah mis, te saadate hommiku vara oma poisi sinna järele ja ongi käes...“

Nii jäigi. Laupäeva hommiku kell seitse läksin ma Maisongoutte'i, käes väike valge plekkämber pärmil tarvis.

Oma sihtkoha lähedal nägin ma ühest talu väravast välja jooksvat koera. Tundsin teda hästi, sest ta peremees oli temaga meie pool jahil olnud. Nüüd aga pidi koer, nagu me kuulsime, kolm päeva juba olema kadunud ja räägiti, et ta mitu lehma, sigu ja lambaid olevat murdnud.

Ta nägi mu ämbrit (marus koeri meelitavad ligi nimelt läikivad asjad), tormas mu juure ja hammustas mu põialt. (Vaadake, arm on praegu veel siin näha.) Ma karjusin, pistsin jooksmas, komistasin aga kivile ja kukkusin. Koer ikka mu kallal, nüüd juba hammustas ta mu jalgu. Õnneks tuli keegi tööline labidaga ja ajas looma minema.

Toodi kohale koera peremees. Ta viis mu enda juure, mul oli kehal mitte vähem kui neliteistkümmend haava. Mees andis mulle oma poja püksid jalga ja pistis mulle pihku 25 penni, mille eest ma pidin lubama vait olla.

Pühapäeval pidi peetama pidu. Heameele pärast, et mul nii palju raha, lubasingi mitte kellelegi rääkida juhtumist. Tagasiteel aga tundsin ma nii hirmsaid valusid, et ma iga silmapilk pidin istuma. Kolme tunni pärast saatsid vanemad mind otsima.

Koera omanik oli palganud postitõlla, et oma looma viia 25 kilomeetri kaugusel oleva loomaarsti juure. Seni kui ta rakendamist ootas, oli koer jõudnud veel mõnda inimest hammustada, kuni kohalik sandarm ta püssipäraga maha lõi. Loomaarst tegi kindlaks, et loom oli kõrgeimal määral marutõbine. Teel loomaarsti juure, kui postitõlda tuli oodata, kuulis koera omanik, kes oma lugu rääkis ka kolmele üliõpilasele, nendelt, et Pariisis töötab keegi Pasteur, kes olevat marutõvest arstinud küll loomi, mitte aga veel inimesi. Mees oli väga õnnetu, tuli mu vanemate juure ja jutustas, mis haigus ta

koeral oli kindlaks tehtud, ühtlasi aga kuuldust Pasteurist.

Viimast kuuldes hüüdis mu ema otsekohe:

„Tuleb minna Pariisi! Pasteur üksi veel suudab aidata.“

Pühapäeva hommiku sõitsime välja, esmaspäeval, koidu ajal, jõudsimme Pariisi. Kuidas aga siin leida Pasteuri? Peatusime onu juures, kes oli politseinikuks ja tema soovitatav pöörduda Hotel Dieu haiglasse.

Küsisime seal Pasteuri. Niisugust nime aga ei tuntud ja soovitati oodata ülemarsti. Kui mu ema temalt küsis Pasteuri, vastas ta:

„Te tahate Pasteuri juure? Kahjuks ei suuda temagi mitte midagi rohkem kui meie!“

Mu ema ei lasknud end siiski heidutada ja läks teise haiglasse. Seal öeldi, et Pasteuri üldse pole Pariisis. Ka kolmandas haiglas ei saanud me muud vastust. Viimaks laskis end keegi arst siiski mu ema pisaratest liigutada ja ütles, et meie otsitav on õpetaja Ecole Normale'is Ulmi tänaval.

Kell kolm peale lõunat olime kõik teadlase juures.

Pasteur keeldus.

„Ma ei tohi lapse kallal ette võtta katset, mis võib olla surmav.“

„Meie poeg on niikuinii surmale

määratud“, vastasid vanemad. „Kui on olemas üks lootus üheksakümne üheksa vastu, siis katsuge siiski!“

Pasteur pidas nõu kolme arstiga. Need olid dr. Grancher, dr. Roux ja dr. Vulpian. Välja tulles oli ta väga kahvatu ja ütles lihtsalt:

„Teeme katset.“

Esimene süstimine tehti otsekohe. Seda tegi dr. Grancher. Pasteur ise polnud arst.

Arstimine kestis kaksikümmend üks päeva. Pasteur ise valvas mind vahetpidamata. Ta käis mu juures sageli südaöösel, katsus, kas mul pole palavikku ja kas ma magan.

Arstimise lõpupäevil haigestus ta ise, niivõrd mõjus temale see katse. Ta pidi lahkuma Pariisist, et veidi toibuda. Minu juure jäid arstid Grancher ja Roux, kes temale iga päev teateid andsid mu seisukorrast.

Ma sain terveks. Kodus olin veel terve kuu aega kohaliku arsti järelvalve all, ta kirjutas Pasteurile kõik oma tähelepanekud.

Nagu juba eespool öeldud, elab esimene marutõvest päästetu praegu Pariisis. Ta on abielus ja nelja lapse isa. Tal on isegi koer, sest ta on ära leppinud koerte sooga...

## Eduard Nukk.

# Kukk ja kell.

Ennemuiste elas kuski maal, kuski talus vana ja auväärt kuke-taata.

Väliselt oli seegi kuketaat nagu kõik taadid, kes kannavad oma halle aastaid suure väarikusega, veendunud, et noorus pole veel mingi voores, vaid et voores on: saada auga vanaks, jätmata oma nimele vähimatki tumedat plekki.

Ka meie kuketaadil polnud elus seni olnud midagi, mis oleks kuidagigi riivanud tema head nime ja uhkelt ning täie auväarikusega pidas kuketaat oma ametit, millise armas Jumal ise oli kinkinud ta esi-isale maailma loomisel.

Ja ega see kuke-amet olnudki nii kerge kui arvati — vähemalt ennevanasti mitte, sest siis pidid kuked olema inimestele ajamõõtjaks öiti, aga päeval valvama kanu.

Hoolega pidas see vana kuketaat omale usaldatud ametit ja ei pere-

mees ega ka perenaine võinud milleski nuriseda oma ustava ja täpsa teenri üle.

Kell üks öösel laulis kukk oma esimese äratava „ku-ke-leegu!“, kell kaks tegi ta seda teist korda ja kell kolm kajas jällegi läbi koiduse pimeduse äratav ja tööle virgutav „kuke-lee-guu!“ Seda tegi vana kukk sellise täpsusega, nagu peituks ta juba veidi vananenud sisimas, ehtsaima schveitsi kella värk.

Nii oli kestnud see igivanul ajal ja nii edasi lootis meiegi kuketaat selle võivat kesta aegade lõputuses, aimamata, et juba nii lähedal on suur pööre, mis hävitab kukkede senise tähtsuse peaaegu lõplikult.

Oli harilik põhjala kevadpäev — päev, nagu nad kõik on meie kliimastikus. Päikest ja linnulaulu oli täis kogu maailm — rohelistest maakamarast kuni sinise tae-

vani. Õhus hõljusid lilled uimas-tavmagusad lõhnadepilved.

Kuketaat oli oma tibukarjaga parajasti õuel otsimas toitu, kui peremees rakendas hobuse vankri ette, istus siis perenaise kõrvale pungilolevale heinakotile ja sõitis õuest välja põldude vahel looklevale maanteele.

Kuna peremees ja perenaine varangi olid koduõuest selliselt lahkunud ja ikka ning alati jälle tagasi tulnud, ei pannud kuketaat käesolevalgi korral erilist rõhku sõidule ja nokitses rahulikult ja uhkelt õuel oma tibukeste keskel.

Oleks vaene, vana kuketaat aga aimanud, et just leivavanemate seekordne sõit hävitab kogu kuke-soo eluõne selles talus ja liiategi nõuab ohvriks ka ta enese elunatukese, kindlasti ta poleks saanud jääda nii rahulikuks.

Nüüd aga toitit ta oma tibuke-si, naljatas ja naeris koos nendega, või kõndis üksinda üle õue, pea uhkelt püsti ja kaks kõverat sabasulge lehvimas tuules nagu siidised võidulipud.

Kogu päev möödus suuremate vahejuhtumisteta, kui mitte arvestada naabertalu kuke häbematu õueletükkimist, mis aga seekord lõppes suurema kakelusetaga, seda tänu naabertalu kuke nooruslikule alistumisele ja jalgade päästvale väledusele, sest pageja põhimõtteks oli, et võidelda tuleb ainult omasugustega, aga mitte omast vanematega. Vahest sekka meie kuketaat laskis kuuldavale oma võimsa „ku-ke-le-guu!“, mis pidi olema hirmuks ja hoiatuseks kõigile, kes võisid liikuda läheduses kurjade kavatsustega.

Kui saabus õhtu ja veripunane päikesesilm laskis vajuda enesele musta pilvelaua, kobiti ilusasti lakka puhkama. Kanad jäid kohe magama, aga kuketaat teeskles ainult suurt unimütsi. Tegelikult aga ta valvas, et mõni kuri tuhkur ei hiiliks kallale ta karjale ega hävitaks kogu perekonda öösel.

Kuketaat oli nii tukkunud juba küllalt kaua, kui kuuldus õues vankrimürinat. Kuketaat teadis, et sõitjad olid ta armsad perevanemad, kes olid ennegi koju tagasi pöördunud öötundidel. Kuid seekord häiris kogu ta olemist mingi salajane ja isegi arusaamatu kartus, millise tundega polegi olnud seni tuttav kukkedesugu. Kuna und ei saanud ja rahu kah ei leidnud, ronis kukk lahtisele lakaavau-sele, kust paistis kogu õu.

Et rõomustada oma pererahvast, laulis ta neile tervituseks oma hariliku: --ku-ke-lee-guu!“ Öö oli soe ja vaikne ja kuketaat kuulis selgesti, kuidas pereema lausus: „Jumalale tänu, et täna ikka kella ära ostsime. Näe, meie kukk hakkabki juba vanaks jääma, ega oska teha enam tundidel vahet“. Nii ütles perenaine sel saatustlikul ööl, aga kuketaat ei taibanud siis veel, mis asi see kell niisugune on ja millise suure õnnetuse toob ta kaa-

sa kukkedesoole. Alles järgmistel päevadel õppis ta tundma kella ja vaat kuidas: peremees oli põllul külvas ja perenaine lauda juures talitamas loomi. Kuketaat tibukarjaga jalutas paha aimamatult õuel.

Äkki kukk nägi, kuidas väike Ats, kellel olid alati niisugused sassis juuksed ja määrdunud nägu, avas tareukse ning tätserdas õuele, jättes seejuures avali vana kränuva ukse. (Järgneb.)

## Uudiseid kodumaalt ja laiaast maailmast.

### 5000-aastane lõikuselaua.

Tänapäeva arstiteadus teeb otse imetegusid. Kas või selline, millega tuli toime dr. Plenderleith Londodist. Opereerimislaual oli ei keegi muu, kui viietuhanda aasta eest surnud kõrgeauline vaarao tütar Ra-Nafer, kes maailma vanima muumiana moodustab Briti muuseumi kogude uhkuse. Kõrge daami kolbaluudes, rangluudes, õlgluudes ja selgroolülides, samuti ka puusaluudes olid tekkinud pragenemised, mis muumia tervisliku seisukorra pärast tõsisest kartust põhjustas. Tema päästmiseks otsustatigi ette võtta operatsioon. See polnud kerge sooritada, sest ajahammas on muumia luustiku niivõrd ära pehastanud, et see ainsama puudutuse all põrmuks ähvardas puruneda. Sellepärast tuli enne kõiki muid toiminguid muumia veel kasta kummivanni, mispeale võis alata luude parandamine dr. Plenderleithi poolt. Operatsioon olevat korda läinud väga hästi ja Ra-Nafer on tagasi paigutatud kuningliku muuseumi saali, kus te teda ise näha võite, kui te kord suureks saate ja Londoni sõidate.

### Maharadža hõbedane vedur söögisaalis.

Vene viimasel troonipärijal Alekseil, kes teatavasti revolutsioonis hukkus, oli ühes keiserliku lossi saalidest mänguraudtee, väike, muidu aga täpselt ehitatud päris raudtee taoliselt, sama suitseva ja vuhiseva veduriga, kui me neid näeme oma armsal kitsarööpaliiselgi.

Mis aga nüüd puutub mõnd maharadžat, siis need olevused, teate ju, võivad endile lubada selliseid

toredusi, millistest isegi keisridki ei võinud und näha. Nii on Svalliori maharadža endale lasknud valmistada hõbedase rongi, mis liigub elektrijõul ja asendab teenijad pidusöökiide ajal. Rong koosneb väikesest hõbevedurist, mille küljes on platvorm, kuhu laotakse kõik toidud.

Iga lauasistuja kohal on nupp, kuhu tal tarvitseb vaid vajutada. Kohe sõidab rong ta ette ja ta võib toitudest endale valida, mis temale meeldib.

### Talve tagasilöök.

Lääne-Euroopas on talv pehmem kui meil, samuti algab kevad seal varem. Nii on nüüd, märtsi lõpupoolel, aiatööd alanud Saksa-maalgi, rääkimata soojast Prantsusmaast ja Inglisest. Et aga talv pole nali, seda pidid muidu pehme kliimaga harjunud läänlasedki kogema. Nii möllasid möödunud nädalal kogu Lääne-Euroopas suured lumetormid, kattes maad paksu lumevaibaga ka seal, kus seda peaaegu kunagi pole nähtud, nagu Kreekas. Muidugi püsis lumi vaid päeva paar ja oli päikese käes varsti kadunud, jättes soojaga harjunud lõunamaadele aimused karmist põhjast.

Eriti aga sai talve tujukust tunda Inglismaa. Nii sadas Hulli linnas üksi alla mõne tunni jooksul tervelt 2.000.000 tonni lund. Ühe terve hommikupooliku oli liiklemine suures, 300.000 pealises linnas täiesti takistatud, telefoniraadid purunesid lume raskuse all ja vae-vu suutsid jalakäijad sumada pak-sult tänavaid katvas lumes.

### Üks keiser krooniti!

Hiljuti krooniti suure pidulikkusega uus Mandžuuria keiser Pu-Ji.

## Pudel meres.

87 AASTA EEST ASETLEIDNUD KURBMÄNG SELGUB NÜÜD.  
JUST NAGU ROMAANIS...

Kas olete lugenud romaani „Kapten Granti lapsed“? Kuidas on selle esimene peatükk? Ühe Inglise jahtlaeva meeskond leiab meres ujuva vana, merirohuga kaetud pudeli. Pudel avatakse ja leitakse seal andmed mõne hea aasta eest hukkunud laeva kohta. Kiri ei määra lähemalt laeva hukkumispäika, kuid jahtlaeva omanik, õilsameelne lord, läheb otsima kapten Granti, kes oletatavasti peab olema pääsenud hukust.

Nii algab Jules Verne oma huvitavat romaani. Mõnikord aga kirjutab ka elu ise romaane, mitte halvemaid, vaid isegi vapustavamaid, kui neid suudab välja mõelda kirjaniku kujutlusvõime.

Hiljuti tegi keegi vana, auväärne daam Shotimaal, Kirkendbrightis Dee jõe suus väga tähelepanuväärne leiu. Liiva sees nägi ta raudast kastikese, mis sisaldas mitte midagi muud, kui teateid 87 aasta eest alustatud John Franklini polaarimaa sõidust. Ekspeditsiooni saatusest puudusid siiaaani vähimadki andmed, võidi vaid oletada, et laev ühes tema juhi ja meeskonnaga on hukkunud, kuid missugustel asjaoludel ja kuidas, on siiaaani jäänud saladuseks, kuni

Pidustused sel puhul olid toredad ja „traditsioonilised“. Kõigepealt oli uue keisri sõiduk väga ajakohane, nimelt sõitis ta soomusautos. Nagu kunagi vanal ajal ohverdati enne kroonimispidustuste algust valge härg ja troonil istuvale keisrile toodi kingituseks sümbolised esemed: kruus veini, kotitäis vilja ja siidikangas, mis tähendavad maa saadusi. Uus keiser võttis omale nimeks Kang-Teh, s. t. „Töö ja rahu“.

### Pikk suusaretk.

Moskvasse, Venemaa pealinna jõudsid kaks kuud teel olnud suusatajad, viis sõdurit, kes suuskadel ära katsid tervelt 5200 kilomeetrit.

Vahvad suusatajad asusid teele Irkutski linnast Siberist möödunud aasta 30. novembril. Nende retke raskemaiks osaks oli kahtlemata Uurali mägestiku läbistamine, kusjuures 50-kraadiline külm polnud harulduseks. Keskmiselt on suusatajad suutnud jooksata 200 kilomeetrit päevas.

kõne all olev kummaline leid nüüd avastas selle kurbmängu käigu jääkõrves.

Kasti leidnud naine ei aianud selles leiduvvate paberite väärtust ja pidi nad juba tulle heitma, kui ta pojapoeg Jack kirja uurides hüüdis: „Vanaema! Neis räägitakse ju Franklinist. Need on ju väga tähtsad paberid. Me peaksime neid näitama kellelegi!“

Seda tehti ja tänu erksale poisile sai Inglise admiraliteet — mere-ministerium — uurida tähtsa dokumendi sisu, mis osutus Franklini ekspeditsiooni viimaseks läkituseks.

1845. aastal asus John Franklin ekspeditsiooni juhina teele avastama Loode väina. Ta meeskond koosnes 138 liikmest ja teele minni kahe uhke laevaga. 18. mail läksid „Erebus“ ja „Terror“ välja. Juulikuul nähti laevu veel Lõuna-Gröönimaa lähedal, Discos, hiljem olid eskimod neid veel näinud Lancaster'i väina juures. Siis aga jäid laevad kadunuks. Mitme aasta jooksul saatis Inglise admiraliteet välja mitu ekspeditsiooni otsima kadunud laevu. Tervelt kolmkümmend kaks laeva kuulsate polaarsoitjate juhtimisel on käinud otsimas kadunud „Erebus“ ja „Terrori“, kuid kõik otsimised jäid asjatuks.

1859. a. leidis viimaks shoti meresõitja Mac Clintock Kuningas Vilhelmi saarel väikese kivivare, nagu neid polaarsõitjad kuhjavad toiduainete tagavarade hoidmiseks. Selle vare alt leiti 1848. a. aprillikuul märgitud paberid teatega, et Franklini ekspeditsiooni kaks laeva meeskondadest maha jäeti 1846. a. septembris. John Franklin ise oli nähtavasti nälga

surnud 11. juunil 1847, ühes temaga hukkus ka suur osa ta kaaslastist. Kirjutis lõpeb järgmiste sõnadega: „Me lähme homme, 26. mail Bach Fishi jõe poole“ ja kannab mõlema kapteni allkirja.

Mistriss Middletoni leius avastatud paber sisaldab täpselt sama teksti, seal juures on aga veel mõned read:

„28. mail 1847. Laevad „Erebus“ ja „Terror“ talvitavad jääs. 76° 5' põhjalaiuse ja 98° 23' pikkusekraadi all. Läbistasime Wellingtoni kaanali 77° laiuuskraadi all ja tulime tagasi läänest Cornwallise saarelt. Sir John Franklin, ekspeditsiooni juhataja.“

Weidi allpool on veel sõnad: „Kõik läheb hästi.“ Siis „meeskond, kaks ohvitseri ja kuus meest, lahkusime laevalt esmaspäeval, 24. mail 1847“, mõlema ohvitseri allkirjaga.

Nii heidab see dokument valgust saladusele, mis juba ligi sada aastat varjab Franklini ekspeditsiooni kadumise lugu. Selle najal võib kindlaks teha, et sunnitud oldi laevalt lahkuma. Nähtavasti jagunesid mehed vähemateks salkadeks, et kergem oleks minna abi otsima. Loodeti leida vast relvi, toiduaineid ehk inimesi. Ükski aga neist ei pääsenud näljasurmast või külmast ja ühine traagiline saatus tabas kõiki osalisi.

Amundseni õnnelikum reis saajandi vahetusel suutis tõestada, et Franklini ekspeditsioon oli läbistanud Loode väina esimesena, ilma et ta ise seda oli teadnud.

Võiks küsida, kas on lootust kunagi sattuda Franklini ekspeditsiooni jäänustele? See pole siiski mitte võimatu. Leiti ju 1930. a. augustikuul Teravmägedelt rootslase Andree hukkunud õhupalli jäänud 1897. aastast. Jääs hoiduvad kõik asjad hästi alal ja võib juhtuda, et ühel päeval leitakse ka „Erebus“ ja „Terrori“ riismed.

## Kummaline 37.

Kas teate juba, mis kummaline ja omapärane arv on 37. Vist mitte. Korrutage teda 3-ega, 6-ega, 12-ega, 15-ga ja teiste kolmega jagatavate arvudega kuni 27-ni. Te veendute, et saadud korrutis igakord koosneb kolmest ühesugusest numbrist:

$\times \frac{37}{3}$	$\times \frac{37}{6}$	$\times \frac{37}{9}$	$\times \frac{37}{12}$	$\times \frac{37}{15}$	$\times \frac{37}{18}$
111	222	333	444	555	666
jne.					

Ja nüüd edasi:

Igalüks neist korrutistest koosneb, nagu näete, kolmest ühesugusest numbrist, milliste ristsumma igakord võrdub korrutajale.

Näiteks  $1+1+1=3$ ;  $2+2+2=6$ ;  $3+3+3=9$  jne.

Teades seda, saab neile, kes 37 kummalisi omadusi ei tunne, kergesti valmistada üllatust.

Laske näiteks oma sõpra kirjutada kolmekohaline ühesugusest numbrist koosnev arv. Te võite otsekohe ütelda, missuguste arvude korrumtamisest see on saadud. Kui ta teile kirjutab 888, võite ütelda, et see on 37 ja 24 korrumtis, sest  $8+8+8=24$  jne.

# Kuidas asutada poiste spordiliitu?

Kõik poisid sportima!

Eesti Poiste Spordiliit on juba seitsme aastame. Tema asutajaks ja hingeks on olnud kogu aja meie tuntud poiste sõber ja vana „maratoni lõvi“ Jüri Lossman. Jüri oli see mees, kes Ameerikast mandrijooksult tulles asutas nimeetatud poiste organisatsiooni. Selle organisatsiooni sihiks on: koostöö terve Eesti poiste vahel. Selleks peetakse iga aasta suuri võistlusi. Nii on eeloleval suvel kavas suurte üleriiklike võistluste ajal pidada ka üleriiklised võistlused poiste vahel. Seesugused eeltööd on juba käimas. Igal aastal on järjekordne kohtamine meie naaberriigi-Soome, poistega, kellega võisteldakse kordamisi Helsingis ja Tallinnas, endise Soome saadiku Vuorimaa kallihinnalise rändauhinna peale.

Peale nende peetakse veel linna-võistlusi üksikute kodumaa linnade vahel, nii kergejõustikus, käsipallis ja jalgpallis. Senini on kõik need võistlused leidnud poiste hulgas head poolehoidu, sest siin võib poiss jällegi suvel rakendada tööle oma energia. Terve tegevus sünnib aga kindla kontrolli all ja Tallinnas sünnib ka poiste arstlik järelvaatamine.

Nii siis terve see töö nõuab aga head organiseerimist, mille ongi oma peale võtnud Eesti Poiste Spordiliit. Liidu juhatuse esimeheks on Jüri Lossman, kuna teisteks on Tallinnast—Richard Mast, Voldemar Pihlak j. t. Tartust on liikmeks N. M. K. Ü. peasekretär Herbert Niiler. P. S. Liidud asuvad praegu järgmistes linnades: Tallinnas, Tartus, Pärnus, Narvas,

Valgas, Võrus, Tõrvas ja mujal. Edaspidi tahetakse ka liitusid maale asutada.

Nagu juba eelpool tähendasin, on keskorganisatsiooniks Eesti Poiste Spordi Keskliit. Sellele alluvad kõik liidud üksikutes keskustes. Igas keskus on siis omaette liit, mis kannab kohaliku Poiste Spordiliidu nime (näit.: Tallinna P. S. L.). Nendele liitudele alluvad omakorda poiste klubid. Klubiks on teatav arv poisse (keskelt läbi 15—20 poissi), kes teotsevad peaaegu iseseisvalt oma kodukorra järgi. Neil on oma juhatus ja asjaajamine ning kassapidamine. Nende tegevus sünnib muidugi kohaliku liidu kodukorra piires. Tallinnas on selliseid klubisid 30—40. Siin on nad moodustatud nii, et ühe raioni poisid moodustavad omaette klubi. Selline klubi valib ka siis enesele nime (näit.: Estonia klubi jne.). Sellised klubid valivad igaüks kaks esindajat ja saadavad täiskogu koosolekule, kus valitakse siis ka kohaliku P. S. L. juhatus.

di naha. End sirgu ajades vaatas ta veel ringi ja sammus edasi piki oja, mis näitas teed. Tihe põõsastik kaldal varjas teda soovimatute pilkude eest. Keegi ei pidanud nägema, et ta tuleb siitpoolt, mäest alla.

Ei kuukiir ega tähtede sära ulatanud siia tiheda lehestiku alla. Ümberringi oli nii pime, et nähtavaks sai mädanevate kändude sinakas vosvorine helk. Hoolimata pimedusest sammus Hatako kiirelt ja kindlalt edasi.

Mingi sisetunne, mis omane igale ürgmetsas ksavanud metslasele, juhtis teda õiget teed.

Oja oli täiesti kaetud põõsaste tihedast lehestikust, kuuldus vaid tasast vulinat. Nahkiired lendlesid õhus ja riivasid tiibadega Hatako nägu ning õlgu, üleval latvades aga kostsid ööahvide rõhkimise taolised häämitsused. Bambusepuud, millistest koosnes mets, painutasid oma nõtked tüvisid tuule survel ja nende ladvad sosistasid salapäraselt. Pimedus ja öised hääled meenutasid Hatakole ta kodumaa. Ta kuulis tihnikust sosistatavat emakeelseid sõnu, ta silmade ette kerkisid pildid kodumetsast ja külast. Tal meenus, kuidas ta hirmsa gorilla eest põgenedes jõe jõudis oma haavatud vennaga, kuidas ta esimese askari kohal noa tõstis. Kõik pildid tõusid elavalt ta silmade ette.

Nagu tol korral, nii põles ta süda nüüdki vihaselt ja ta jooksis pimedas metsa mööda vaenlase jälil.

„Meli!“ sosistas ta, sirutas käe ähvardavaks liigutuseks ja ruttas uuesti edasi.

Ta käis kaua, kuni läbipääsmatu padrik viimaks tal tee sulges. Siit läbi pääses vaid suuri

juhtunud, sest vastasel korral oleks Meli juba olnud siin ka hooplemas oma võiduga. Tuleb korraldada, et valvekord siin üleval seisaks ööd kui päevad ja valvata, kas öösel pole näha meie omade tulesignaali.“

„Teil on õigus, Krüger. Ma loodan aga, et käskjalg, kelle te sel õhtul välja saatsite, kui Hatako siia jõudis, jõudis hoiatada mister Lechneri õigel ajal. Kahju, et Hatako selle Meli ei saatnud ta esiisade juure oma tabava lasuga. Siis võiksime rahulikult elada siin ja oma jahti pidada.“

Hatako vaatas tähelepanelikult alla, ta kõrvad aga kuulasid teravalt, millest kõnelesid valged ja mõne tuttava sõna abil sai ta aru, millest jutt oli. Ta pöördus ümber ja tuli nende juure.

„Buana! Luba mind Melit surmata. Anna mulle kaks päeva vaba aega.“

„Hull inimene! Arvad, et seda nii kerge on teha?“

„Ma katan enda loomanahkadega ja seon pähe palmikud, nagu massaidel. Siis ei näe keegi neist koertest minu kõrva puudumist ega tunne mind ära. Ütlen, et mind saatis kaupmees, kelle laager siin lähedal ja palun ütelda Melile, et mul on palju häid püsse ja et Meli ise võib neid näha, kui ta tahab. Kui ta minuga ühes tuleb, tapan ma ta teel, kui ta aga ei tule, siis sealsamas.“

„Bravoo!“ hüüdis noorem. „Ma olen alati öelnud, et Hatako on kehastunud vahvus. Lase ta minna!“

„Meli salk kisub ta tükkideks.“

See täiskogu valib ka omale vanematekogu, kelle alla kuulub P. S. Liidu revideerimine ja järelvalve. See vanematekogu võib olla kolme liikeline ja võib koosneda ka ühest hooldajast. Maal, kus raske poisse leida ja kus võib olla ainult üks klubi, võib ka ilma täiskoguta valida kohaliku P. S. L. juhatus. Kui sellised eeltööd kõik valmis, siis saata sellest informatsioon Tallinna Eesti Poiste Spordi Liidu keskjuhatusale, kelle aadress: S. Roosikrantsi 11, N. M. K. Ü. P. S. L. asub nimelt Noortemeeste Kristliku Ühingu juures. Sealt saadetakse teile tarbekorral liikme-kaarte ja brošüüre igasugu tegevuse kohta. Ühtlasi ka teadaandeid igasugusest tegevusest. Sellega oletegi keskliidu liige ja teil on võimalus teistega võistelda. Informatsioon ja liikmekaardid saadetakse teile tasuta.

Nüüd, kui P. S. L. asutatud, siis tekib kindlasti küsimus, kes tohivad seal võistelda? Poiss võib õige noorelt olla võrdeline vanadega ja

nende hulgas on teistel poistel piinlik võistelda. Nii näiteks oli meil aastaid tagasi Eesti meistriks 100 meetri jooksus 15—16 aastane Laabent.

Sellest on saadud üle nii, et P. S. L. võistlustel võivad võistelda ainult need poisid, kes pole kunagi võistelnud vanade hulgas avalikel võistlusil. See on muidugi maal asuvate P. S. Liitude juures võrdlemisi tühine asi täita, kuid meil Tallinnas on selle pidamine väga raske. Kui mõni poiss on esinenud suurtel vanade võistlustel kergejõustikus, siis ta enam P. S. Liidu kergejõustiku esivõistlusist osa võtta ei saa. Küll võib ta aga võistelda näiteks käsipallis, jalgpallis jne.

See on üks peareegel. Siis on kõik poisid vanaduse järele jaotatud klassidesse. On olemas A, B ja C klassi poisid. C klassi kuuluvad kuni 14 a. (kaasaarvatud) poisid. B klassi 15, 16 ja 17 aastased poisid. A klassi 18, 19 ja 20 aastased poisid. Vastava vanadusega poiss

peab võistlema ka siis vastavas klassis. Noorem ei tohi võistelda kunagi omast vanema klassi poisiga. Vastavalt klassidele, seatakse kokku ka võistluskavad.

Need oleks vast esialgu üldjoontes kõik. Igatahes on sellise organisatsiooni loomine ülikerge ja ühtlasi ka kasulik. Sest selle kaudu saate juba algusest peale häid näpunäiteid ja hoogu spordialal. Samuti saate ka võistelda teiste poistega, kes on teiega ühevanused ja ühevõimelised. Kui kuskil selle vastu tuntakse huvi, siis võite alati pöörduda Eesti Poiste Spordi Keskliidu poole.

\* \* \*

**Sportlane E. T.** Tõime tänases numbris terve artikli Poiste Spordiliidu asutamiseks. Loodan, et esialgu sellest aitab, kui aga milleski on arusaamatusi, siis palume jälle kirjutada. Katsume Teile saata ka juba brošüüre, nimelt anname Teie soovivalduse edasi Eesti Poiste Spordi Keskliitu. Lootma jäädes, et Teil esialgu materjalist jätkub, soovime head organiseerimistahet.

„Habda“<sup>1)</sup>, ütles Hatako rahulikult oma peremehele otsa vaadates. Ta silmad põlesid kui söed.

„Aga kuidas sa kavatsed sealt jälle välja pääseda?“

„Ma laskun alla nõõri abil kalju põhjapoolsest küljest.“

Noorem valgetest vaatas alla ja surus sõrmed kokku nii kõvasti, et luud naksusid.

„Ma ütlen teile, mister Krüger, ta saab toime sellega. Hatako suudab seda!“ hüüdis ta vaimustatult ja lisan juure Hatako poole pöördudes: „Ma oskan palmikuid punuda ja teen su nii ilusaks kui päris massai.“

Buana kahtles veel, Hatako paluva vaate mõjule aga ei suutnud ta vastu panna.

„Hea“, ütles ta viimaks.

„Nägemiseni, buana!“ hüüdis Hatako trepist alla joostes.

Õine õhk oli raske nagu enne äikest. Asula valged seinad ja tornid paistsid vaevu paksust pimedusest. Ümberringi tihendasid varju banaanimetsad, taevas oli must nagu nõgi ja pimeduses ei eraldunud ükski asi.

Sünk vaikus valitses kõikjal. Järsku kostis kaugemalt külast koera ulgumine, vaikis aga varsti ja jälle kattis öö kõike oma varjuga.

Asulas magati rasket und, ainult vana Sol käis vahetpidamata valvel edasi tagasi. Laterna juure jõudes võttis ta uuri taskust ja vaatas aega, tõstis siis silmad üles torni poole, kust kostis kerge sahin.

„Nad proovivad kõie tugevust, kohe läheb Hatako teele“, ütles üks pärismaalastest.

„Bismillah“<sup>1)</sup>, sosistas vana valvur ja hakkas jälle sammuma.

Üleval tornis üks kogu eraldus teiste hulgast ja ligines seinaservale. Ta tume ihu sulas ühte öise pimedusega. Peas oli tal massaide omapärane soeng. Seljas rippus kott, millest paistis elevandi kihv; käes oli tal kepp.

„Vaata ette, Hatako, ole hästi valvas“, ütles valge ja surus kõvasti neegri kätt. „Oota veel“, hüüdis ta siis.

Valge käsi läks tasku ja tõmbas sealt välja väikese eseme.

„Võta see, sa oled ju täiesti relvata. Ta on laetud ja lasta sa oskad.“

Vastuseks tõmbas neeger oma kimbust välja pika, läikiva noa.

„Ei, ma pole relvadeta, buana.“

„Tean. Aga võta revolver veel lisaks, ta võib sulle tarvilik olla. Mine ja ole aga ettevaatlik.“

Hatako ronis üle seina ja laskus köit mööda alla.

„Kwaheri!“ kostis ta häält veel alt.

„Kvaheri, Hatako“, hüüti vastu ülevalt.

Kõis tõmbus pingule laskuva keha raskusest. Hatako silmade eest möödusid maja valge sein ja kalju hall, krobeline pind. All kuuldus oja vulinat. Siia jõudes hõõrus Hatako kohmetanud käsi, võttis näputäie tubakat padrunitaskust, mis täitis tubakatoosi aset, sidus siis brauningu nahkrihma külge vöö ja viskas õlale leopar-

<sup>1)</sup> Habda — võib olla.

<sup>1)</sup> Olgu jumal temaga.

# Noorte loomine.

## Järelhüüe põlvpüksidele.

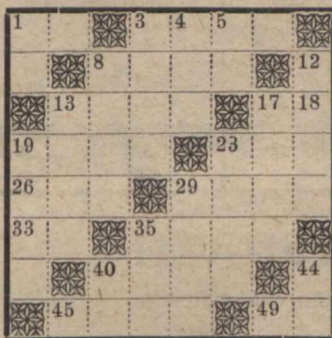
(Kirjandite võistlusele saadetud töödest)

Jah, põlvpüksid! Kes meist — „meestest“ küll ei tunneks neid omalajal nii praktilisi ja tarbekaid esemeid! Oma olemasolust kõrvale heites paar esimest n. ö. titeaastat, millistest suudame aimata vaid tuges isa-ema „ajaloolisele kroonikale“, on põlvpüksid peaaegu erandita meile kõigile nii ehk teisiti umbes kümme aastat truimaks saatjaks olnud. Ja seepärast, neist jäädavalt lahkudes — jumalagajätul, väärivad nad tõesti, et nende mälestist kui mitte just erilise aujuubeliga pühitseta, siis ometi mõne reaga tähistada.

Meelestub nagu läbi udu, kui veel püdi-keeli vaevu-vaevu hääldasin oma mõistes nii selgeid, ent teistele, väljaarvatud ema, pahatihti täiesti arusaamatuid üksiksõnu, et kui suurena ja nooblina nägin siis end esimestes pükstes teiste omasuguste seas, kes millegi pärast polnud veel suutnud vabaneda lapsekleidist. Ühesõnaga, olin vallutatud täismehelikkuse tundest. Ja kes meist siis millalgi pole tahtnud olla täismees, või ei ihka seda praegugi! Sest kasvame ja elame ju sajandil, kus kõikjal maksab vaid põhimõte — tõuka langejat. Kus aga vähegi võimalik, siis ikka jalg teisele taha!

Põlvpüksid on lakkamatult kaasa elanud kogu meie lapsea röömud ja mured. Kahju vaid, et nad kõik on sündinud ja surnud tummadena, muidu ehk oleks neist nii mõnedki avalikkusele püüdanud üllihuvitavaid „memuaare“ oma seiklusrikastest elamustest seoses meie vempudega, millistest aga nüüd

## Ristsõnad.



Ülalt alla: 1) noot; 3) mõõtmisabinõu; 4) haavast on järele jäänud...; 5) noot; 8) ränduri elamu; 12) liige inimese peas; 13) veealune kalju; 17) üks vedelik; 19) lill; 23) paras sõit; 29) õhust kergem; 35) sõдав asi; 40) kaashäälik ja täishäälik; 44) kaksiktäishäälik.

Vasakult paremale: 1) aseasona; 3) naise nimi; 8) talu hoone; 13) mitte aus; 17) meie inglise keeles; 19) hoone; 23) järv saksa keeles; 26) peidukoht (käändes, viim. täht puudub); 29) tantsitar ehk...; 33) naise nimi; 35) kogu; 40) vee...; 45) kuidas; 49) aseasona.

heal juhul teatavaks on saanud vaid süütumad palad, milliste vaikumist me eneste poolt takistasid juba mõnesugused paratamatud asitõendused. Põhjallikumad „vägiteod“ on aga jäänud ja jäävad alati „autorite“ saladuseks vähemalt kuni nende täisealuseni; siis vast parajal juhul, kas lihtsal sellekohasel vestlemisel parajas ringis, ehk Lutsu „Tootsi“ või Lattiku „Koolipoiste“ näol ilmnevad nad enam-vähem „puhtarahana“ päevavalgele.

Jah, te, meie pärast nii palju-palju kannatanud, truud sõbrad — põlvpüksid, jääge samaiks kaaslasiks ka meie järelkäijale kangelasile, kuni nad teid tänu-tundes jällegi edasi pärandavad. Võib olla, et kui oleme jõudnud kanda juba aastat kümme mehe pükse, et siis kõik soovime sinna teie juurde tagasi pöörduda ent vaevalt aga sobib see siis veel teile, kuna te olete loodud ikkagi vaid tõusvale noorusele ja lahkute neist jäädavalt nende sirgumisel.

Nii siis, õnn kaasa nii teile kui teie uutele kandjatele kõigis ettetulevais as-keldusis!

Harry Hunt.  
Pärnu l. I algk. VI kl.

## Sport.

### Meistrid selgusid.

Möödunud laupäeval, keskkoolide käsipallisvõistlustel selgusid jällegi üllatavad meistrid. Nii pärib tänavu näiliselt meeste B kl. võrkpallimeistri tiitli Toomkool, kes lõi oma vastast esimesel kohtamisel 15:0 ja 15:3. Mõlemate vahel tuleb veel uus kohtamine, sest kummalgi meeskonnal on nüüd üks kaotus ja järgmine finaali otsustab juba meistri. Toomkool on tänavu eriti arenenud ja esmakordselt on ta jõudnud finaali. Nüüd aga võtab ta ka kindlasti meistritiitli. Seekordne kohtamine polnud kuigi pinev, sest vastane ei suutnud avaldada mingisugust vastupanu. Toomkooli koosseis: Schmidt, Kirschbaum, Bork, Russov, Nögges ja Rosenberg.

Järgmisena tuli pidamisele meeste B kl. korvpalli finaali. Siin kohtasid Tehnikum ja Gustav Adolphi g-mid. Mäng algas kohe suure elevusega ja alul oli päris lahtine. Siis hakkas aga selguma tehnika poiste ülekaal, mis hiljem läks päris suureks. Neil olid rohkem täpsed visked ja ühtlasi näitasid nad ka paremat liikumist. Esimene poolaeg lõppes tehnikumi võiduga 35:15.

Teine poolaeg läheb samuti tehnikumi poiste edu tähe all ja adolflased ei suuda teha midagi. Näib siis, et väljamängus on mõlemad pooled võrdsed, kuid visked on tehnikumil palju paremad, mis kindlustab neile lõppresultaadi 60:34. Selles resultaadis on kõige enam „süüdi“ tehnikumi paremäär Plooman 27 punktiga, kes mängis kõigiti välja-paistvalt. Tema visked otse kui nõia väel sahistasid alati korvi. Temale järgnes vasakäär Roes, kes saavutas 20 punkti. Adolflaste parim oli Knuut 14 punkti. Võitja ja ühtlasi 1934. a. keskkoolide B klassi korvpallimeistri nimestik oli järgmine: Plooman, Randers, Roes, Grüner (Vene), Tšernov.

Viimase matši pidasid Kaarli g-m ja

## Kinoteater „Modern“

Suur Tartu mnt. 4. Tel. 304-68.

Pühapäeval 25. märtsil 1934

Algusega kella 12 e. l.

suurejooneline

## laste- ja kultuuretendus

Pääsmete hinnad 15—50 sendini.

Filmide kohta antakse seletusi mikrofonu kaudu.

## Õpetajad ja õpilased!

Nõudke kauplustest ja koolikooperatiividest

## A|s. „Odor’i“

tinte, joonistustusche, kleepimisliime, „Odorol“ ja „Collapin“

Samuti parimat

koolikriiti, valget ja värvilist

Toomkool. Ka siin näitasid sakslased, et nad on head tööd teinud, mille tagajärjeks oli nüüd võit vastase üle 20:19. Poolaeg 11:12. Toomkooli poistel oli väga palju energiat, mis viis neid ka napile, kuid kindlale võidule.

Seega on siis tänavused käsipallisvõistlused jälle lõppenud ja on huvitav vaadata, et enam ei ole ühtegi kooli, kelle käes oleks rida meistritiitleid, vaid need on kõik üksteise vahel jaotatud.

Tegev- ja vastutav toimetaja

Helmi Jansen.

Väljaandja k.-ü. „Töökool“, Tallinn.

## Õpetajad, õpilased ja keolikooperatiivid!

Lähenevate pühade puhul ostke ja tarvitage

# R. Klausson'i

## shokoladi-, kompveki- ja biskviiditehase saadusi

Tellimistega palutakse pöörduda: **Tallinnas** otse vabrikusse, Jahu tän. 5. Teistes linnades ja maal saadused müügil ühistegelistes kui ka erakauplustes.

**Tähelpanu!** Ka nõustus R. Klausson'i tehas vastu võtma klassiekskursioone. Vastavast soovist teatada üks päev varemalt tehasesse (tel. 441-15) ehk Töökooli (tel. 462-56).

## Koolikooperatiivid, õpetajad ja õpilased!

Lähenevate pühade puhul nõudke suur- ja üksikostudel

# A/S. A. BRANDMANN'I

## kakao-shokoladi-kompveki tehase saadusi

Tehase saadused üle maa müügil igas kolonlaal-maitseainete äris.

**Tehas ja peakontor:** Tallinn, V. Tartu mnt. 4/6. Tel. 458-82 ja 470-45.

**Osakonnad:** Tartus, Ülikooli 36, tel. 11-80. Rakveres, Turuplats 2. tel. 3-21.

## Koolitarbeid ostate

kõige soodsamini „TÖÖKOOLIST“  
V. Roosikrantsi tn. 3, Tallinnas.

## Foto-ateljee



Kuninga tänav 1

## ÕPILASTELE

üksikpildid ja koolligrupid väga mõõdukate hindadega

## Koolid ja koolikooperatiivid!

Lähenevate pühade puhul koolipidudel, koosviibimistel ja üksikostudel tarvitage

# Firma R. SCHEIBE

mineraalvete ja limonadi tehase saadusi:

Selters

Limonad

Sidronisooda

Kuremariin

Sekt ja igasugused mineraalveed

Koolidele hinnaalandus

Tellimistega pöörduda tehasesse: **S. Tartu mnt. 14**

Telefon 304-93